

ASTRONOMIYA O‘QITISHDA O‘QUVCHI VA TALABALAR BILIMINI KOMPYUTER TEXNOLOGIYALARI ORQALI BAHOLASH METODLARI

Norqulova Madina Hamza qizi

Navoiy davlat pedagogika instituti talabasi

Sayfullayeva Gulhayo Ixtiyor qizi

Ilmiy rahbar Navoiy davlat pedagogika instituti professori

Annotatsiya:

Jamiyat taraqqiyoti, mamlakatimizda ta’lim sohasida ilmiy-metodik izlanishlar olib borish, jumladan kompyuter texnologiyalarini ta’lim tizimida foydalanishga oid yangi turdagi dastur va darsliklarning yangi avlodini yaratish, kompyuter texnologiyalaridan foydalangan holda dars mashg‘ulotlarini tashkillashtirish zarurati tug‘iladi. Ayniqsa, oxirgi uch yil davomida ta’lim tizimida o‘quv jarayonlari masofaviy olib borilayotganligini inobatga olsak, axborot-texnologiyalarining xizmati yaqqol ko‘zga ko‘rinib qolmoqda.

Kalit so‘zlar: axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning maqsad va vazifalari, LearningApps dasturida test, krossvord va shunga o‘xshash metodlarni tuzishni o‘rganish

Oliy ta’lim muassasalarida ham axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish va uni zamonaviy dars jarayoni tarkibiga kirib borishi masalasi bugungi kunda juda dolzarbdir. Bu vazifani amalga oshirishda pedagog o‘qituvchilarning o‘rni muhim bo‘lib, ulardan axborot- texnologiyalari bo‘yicha kuchli bilim, malaka va ko‘nikmalarga ega bo‘lishlari talab etiladi. Shundagina o‘qituvchi zamonaviy talablarga javob bera oladigan shaxslarni tayyorlaydi va shakllantirishga erisha oladi. Dars mashg‘ulotlarini tashkil etishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning asosiy maqsad va vazifalari:

dars jarayonini o‘qitishning zamonaviy texnik vositalari asosida tashkil etish;

dars jarayonida astronomik hodisa yoki jarayonlarni vizual yoritish asosida talaba bilimini kengaytirish;

o‘qituvchi va talaba o‘rtasida virtual muhitda o‘zaro muloqot munosabatlarini o‘rnatish;

talabalar bilimini xolisona va shaffof baholashni tashkil etish;

talabaning o‘z bilimini o‘zi baholashini tashkil etish va h.k.

Shuningdek, pedagog-o‘qituvchilar faoliyatida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining quyidagi afzalliklari mavjud

vaqtni tejash;

materialni obrazli taqdim etish qobiliyati;

qisqa vaqt davomida talabaga ko‘proq ma’lumot yetkazish

Fanga chuqur va mustahkam qiziqish uyg'otish uchun talabalarning fikrlash qobiliyatini va diqqatni faollashtiruvchi, ilmiy-texnika rivojlangan sharoitda bilimning ahamiyatini tushuntirishga yordam beruvchi usullarni qo'llash lozim. Talabalarning fanga qiziqishlarini tarbiyalash ko'pgina texnik masalalarni hal qilishlariga yordam beradi. Oliy ta'lim muassasalarida talabalarning astronomiyaga qiziqishlarini uyg'otishdagi asosiy manba o'qituvchining darsdagi faoliyati, uning shaxsiy sifati va talabaning bilish faolligini aniqlay olishidir. Talaba faolligini faqat bir dars davomida aniqlay olish mushkul, sabab astronomiya kursidan amaliy va laborotoriya mashg'ulotlariga juda kam soat ajratilgan. Bu soat ichida talaba o'z faolligini to'laligicha ko'rsata olmaydi. Talaba faolligini oshirishi uni o'zini o'zi nazorat qilishi uchun astronomiya fanida bir qancha dasturlardan foydalanish qo'l keladi. Shunday dasturlardan biri bu LearningApps dasturi hisoblanadi. Interaktiv LearningApps dasturi talabalarga dars mashg'ulotlarini o'yin tarzida yetkazish, o'tilgan dars mashg'ulotini mustahkamlashda va o'z- o'zini nazorat qilish imkoniyatini beradi. Bunda talabalar bilimni nazorat qilishda mashqlar yoki masalalarni tekshirishdan voz kechilib, vaqt tejiladi. Topshiriqlarini ishlab chiqaruvchi interaktiv modul (mashqlar) yordamida o'quv jarayonini qo'llab-quvvatlash o'qituvchi va talaba oldindan mavjud va tayyor andozalar bo'yicha interaktiv modullarni yaratishi mumkin. Ushbu xizmat orqali yaratilishi mumkin bo'lgan interaktiv topshiriqlarning asosiy g'oyasi shundaki, talabalar o'z bilimlarini o'yin shaklida sinab ko'rishlari va mustahkamlashlari mumkin bo'ladi, bu esa ma'lum bir o'quv predmetiga o'zlarining qiziqishlarini shakllantirishga yordam beradi. Ushbu xizmat ko'p sabablarga ko'ra universal hisoblaniladi.

O'qituvchi va talaba orasida onlayn masofaviy muloqotda bo'lish aniq va chegaralangan vaqtni talab etmaydi, chunki o'qituvchi va talaba o'zining bo'sh vaqtida zarur vazifalar va ko'rsatmalar berib, ularning bajarilishini qabul qilishi mumkin. Shuningdek, talabaning mavzuni samarali o'zlashtirishi uchun yetarlicha ta'lim resurslarini joylashtirish mumkin bo'ladi. Bu esa har ikki tomon uchun ham afzalliklarga ega. Biz tadqiqotimiz davomida LearningApps dasturi orqali astronomiyadan amaliy mashg'ulotlar bajarishga doir bir nechta mashqlar yaratdik, natijada berilgan topshiriqlar asosida talaba o'z bilimni mustahkamlaydi va o'z-o'zini nazorat qiladi. Dastur asosida yaratilgan topshiriqlar turli xil shakllarda yaratilgan bo'lib, talaba o'zi mustaqil ravishda bajarishi mumkin bo'lgan vazifalarni tayyorlab, elektron pochta orqali o'qituvchiga yuborib u bilan onlayn muloqotda bo'ladi. LearningApps dasturidan foydalanishdan avval foydalanuvchi, elektron pochta ochishi va shundan keyin, LearningApps dasturiy platformasida o'zining shaxsiy kabinetini yaratishi uchun ro'yhatdan o'tishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Азиза Бозорова, Нилуфар Намозова Медиатаълим асосида астрономия дарсларини ташкил этишга инновацион ёндашиш методи// journal of innovations in scientific and educational research volume6 issue-6 (30- june)
2. Нилуфар Намозова Астрономия фанини ўқитишда қўлланиладиган дастурий-педагогик воситалар ва уларнинг имкониятлари // eurasian journal of technology and innovation Innovative Academy Research Support Center
3. Sayfullayeva Gulhayo Ixtiyor qizi Namozova Nilufar Tuxtamurodovna Astronomiya fanini o'qitishda elektron darsliklarning o'ziga xos xususiyatlari va afzalliklari// Journal of Universal Science Research 1 (10), 873-877
4. Н Намозова, Г Сайфуллаева Астрономия фанига интеграциялашган медиатаълимнинг фаолиятли тузилмаси// бюллетень педагогов нового Узбекистана 1 (7), 21-23
5. Aziza Bozorova, Gulhayo Sayfullayeva kredit–Modul Ta'lim Tizimida Talabalarning Mustaqil Ta'lim Jarayonini Tashkil Etish// Бюллетень студентов нового Узбекистана, 2023
6. Н Намозова мактаб астрономия фанига интеграциялашган медиатаълимдан фойдаланиш //TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN, 2023
7. Haydarova Dilorom, Sayfullayeva Gulhayo Pyton dasturida astronomiyadan animatsiya yaratish // Journal of Universal Science Research, 2023
8. Haydarova Dilorom, Sayfullayeva Gulhayo ways to effectively organize speech culture of the astronomy teacher// FAN, TA'LIM, MADANIYAT VA INNOVATSIYA, 2023
9. Q Surayyo, X Sevinch, S Gulhayo Astronomiyada ishlatiladigan amaliy innovatsion dasturlar haqida asosiy tushunchalar va ularning imkoniyatlari //Journal of Universal Science Research, 2023.